

Doprinos kulturnom i društvenom napretku

Ivan Tašev

Matica hrvatska, institucija s dugačkom i bogatom izdavačkom djelatnošću u povijesti, obradovala je širu javnost novim velikim nakladničkim pothvatom. Objavljivanje prvoga sveska Enciklopedije Matice hrvatske, predstavljene sredinom srpnja u Zagrebu, plod je višegodišnjega rada koji se može sažeti u brojkama: 870 stranica teksta, više od 480 obrađenih natuknica, 745 ilustracija, a o obuhvatnosti te zadaće svjedoči i popis 54 imena suradnika koji su sudjelovali u stvaranju i oblikovanju sadržajnoga dijela toga novoga enciklopedijskoga priručnika. Najveći teret preuzela je redakcija izdanja: nekadašnji predsjednik Matice i inicijator cijeloga projekta Igor Zidić, uz veliku pomoć izvršne urednice Jelene Hekman, urednika Ivica Matičevića, stručnoga suradnika Josipa Brlekovića i tehničkoga urednika Nevena Osojnika.

Knjiga obrađuje pojmove koji su povezani s poviješću Matice hrvatske, ali u širem smislu enciklopedija daje sliku o pojedincima, institucijama, političkim pokretima, kulturnim strujanjima i drugim važnim društvenim događajima u životu Hrvatske između 1842. i 2014. godine koji su presudno utjecali na povijest hrvatskoga naroda. Tako se mogu čitati natuknice poput onih u kojima se otkrivaju adrese i sjedišta Matice hrvatske, detalji o Bečkom književnom dogovoru 1850., cenzuri i nadzoru nad tiskom.

Mnogo posebnosti

Enciklopedija Matice hrvatske dugo je sanjani san, a upravo je ljubav prema dovršavanju započetoga vodila nekadašnjega predsjednika Igora Zidića da 2008. godine ponovno aktualizira kroz desetljeća prisutnu ideju u Matici hrvatskoj o izdavanju enciklopedije. Nije trebalo dugo čekati ni na odobrenje Glavnoga odbora i Glavne skupštine, pa su već ubrzo započeli s pripremnim radnjama: organizacijom uredništva, izradom popisa mogućih suradnika i nacrtom abecedarija u nastajanja knjige.

● Glavni urednik izdanja je Igor Zidić, nekadašnji predsjednik Matice hrvatske

Nova enciklopedija obrađuje pojmove koji su povezani s poviješću Matice hrvatske, ali u širem smislu enciklopedija daje sliku o pojedincima, institucijama, političkim pokretima, kulturnim strujanjima i drugim važnim društvenim događajima u životu Hrvatske u posljednjih 170 godina.

»Ako Hrvatsko narodno kazalište može imati svoju enciklopediju, zašto to onda ne bi imala Matica, ako je mogu imati veliki pojedinci poput Držića i Krležu, zašto ne bi imala Matica koja je okupljala po najbolje dijelove hrvatske inteligencije kroz više od 170 godina. A osim toga što smo se htjeli pobrinuti o svojoj bogatoj i raznovrsnoj baštini, došli smo do zaključka da se razdoblje rada Matice hrvatske poklapa s razvojem i nastankom građanske klase, građanstva u Hrvatskoj. Tako je sveobuhvatna Enciklopedija Matice Hrvatske i svojevrsna enciklopedija hrvatskoga građanskoga društva. To nam je bio dodatni motiv za rad jer ni jedna od postojećih enciklopedija nije davala odgovor niti se posvetila toj tematici«, kazao je za Glas Koncila Igor Zidić.

Već kratkim prelistavanjem novoga enciklopedijskoga izdanja, koje obrađuje jedinice od A do G, može se vidjeti da ga mnoge stvari razlikuju od dosadašnjih enciklopedija: ne odlikuje ga uniformiranost oblika, tekstovi su različite dužine, a iz sadržaja natuknica iščitava se stil autora, dok se osobita pozornost posvećivala arhivskim istraživanjima koja su obećavala važna otkrića, kao i grafičkom oblikovanju jer je u njemu više likovnih priloga nego što je to uobičajeno.

Motiv za istraživanje

»Išli smo za time da tekstovi budu interpretativni, da budu opsežni koliko treba, nismo nikomu skućavali prostor iako sve enciklopedije imaju velikih problema s ekonomijom prostora i papira, pa se ograničavaju i donose kriterije kojom će dužinom pratiti pojedine događaje. Mi nismo tako vrjednovali stvari jer kvantitativni kriterij ne može dati pozitivne rezultate tamo gdje se teži kvaliteti. Nikomu ne pada na pamet zaključiti da je najdeblji hrvatski roman ujedno i najbolji ili da je onaj najtanji najlošiji. Zašto bi se ti kriteriji kao svetinja provlačili kroz enciklopedijska izdanja?«, rekao je glavni urednik Enciklopedije Matice hrvatske Zidić i istaknuo da je izazovna zadaća bila formulirati naslove jedinica kako bi one bile motivirajuće za nova istraživanja. Tako se dotaknulo brojnih tema koje nikada nisu obrađene u hrvatskoj povijesti na ozbiljan način jer ih se smatralo nevažnim ili nepreporučljivim.

Uz ograničena financijska sredstva i redakcijske članove, velikom entuzijastičnošću pojedina iz radionice Matice hrvatske izišlo je izdanje koje, kako svjedoči glavni urednik Zidić, želi rodoljubnu, demokratsku i prozapadnu orijentaciju kojoj Hrvatska po demokratskim načelima te političkoj i kulturnoj tradiciji pripada staviti u fokus Enciklopedije Matice hrvatske. ■